

„Reszket a szívem...”

Adalékok Petőfi Sándor és Szendrey Júlia viszonyához

Petőfi „1846 szeptemberében a Szatmár megyei Erdődön tartózkodott, ahol is a hónap 8. napján megismerkedett az ottani jószágigazgató, Szendrey Ignác lányával, Júliával. Szinte első látásra beleszeretett a lányba.

(...)

Mint ahogy azt a könnyen tűzbe jövő, meggondolatlan fiatalembertől megszokhattuk, az események bonyolódtak. Júlia hamarosan 18 éves, és először csak megkedvelte, majd fokozatosan beleszeretett a hevesen udvarló költőbe. Tavaszig gondolkodási és türelmi időt kértek egymástól. Ennek következtében Petőfi Pestre indult, és szokásához híven újra elidőzött városunkban. Betért a Csokonai Színházba egy előadásra. A darab színésznője, név szerint Prielle Kornélia, a költőt meglátva, műsoron kívül (azaz a darab betétdalaként) elénekelt „A virágnak megtiltani nem lehet...” kezdetű vers megzenésített változatát. Petőfit annyira meghatotta az eset (meg hallott is pletykákat arról, hogy Júlia férjhez megy), hogy azonnal megkérte a színész nő kezét. A hölgy megrémült a hirtelen jött lánykéréstől, meg persze sejtette is, hogy ő csak másodszerelő egy féltékenységi közjátékban, hogy nemet mondott.

(...)

Mindennek ellenére aznap este Petőfi nagyot mulatott. November huszadikán tovább indult Debrecenből Pestre. Majd 1847 májusában visszatért a megyeszékhelyre. Ekkor egy üzenetváltás történik közte és Szendrey Júlia között. A hölgy elolvasta a költő *Reszket a bokor, mert...* kezdetű versét, melynek utolsó versszaka egy rejtett kérdés, és így hangzik:

Hogyha már nem szeretsz
Az isten áldjon meg,
De ha még szeretsz, úgy
Ezerszer áldjon meg.

A lány nem is annyira rejtjeles válasza mindössze két szóból állt: „Ezerszer: Júlia”.

Az egymás iránti érzelmek végre egyértelművé váltak, ám Szendrey Ignác közbeszólt. Nem akarta Júliát férjhez adni a költőhöz, mire a vőlegény választás elé állította mennyasszonyát: vagy ő, vagy a lány apja.

A hölgy Petőfit választotta, és találkozásuk évfordulójára, 1847. szept. 8-ára tűzték ki az esküvő időpontját.”

(Bana Katalin – Béres Barbara: Petőfi Sándor és Debrecen)

Szendrey Júlia levele

(...) milly hidegen, megvetően bánnak édes apám és anyám Sándorommal, jövődő férjemmel, ki iránti szerelmem adta egyedül az erőt le nem roskadni annyi küzdés alatt, őt láttam illy helyzetben, őt, ki minden szegénysége, nélkülözései mellett soha megvetést, megaláztatást nem tűrt és nem tűrhet soha, már mint költő sem, ha egyéb tulajdonságait nem nézzük is - őt láttam illy helyzetben, férjemet, kit áldani annyi mint engem áldani, kit eltaszítani annyi mint engem eltaszítani.

(...)

És ő ölelve közeledett édes apámhoz és visszaútasított - ekkor összehuzódni éreztem szívemet, és keserű gyönyört éreztem vidám arcczal jó kedvvel távozni onnan, hova talán többé vissza nem térhetek.)

Szendrey Ignác válasza

Erdőd, Jan.: 6. 1848.

Kedves leányom!

Tellyesitem kívánságodat - felelek hamar, bár röviden, mert időm és kedélyem határozzák. - utolsó soraidra

(...)

Kedves leányom! Én nem akarom ugyan fejtegetni a multakat, - de mégis töllem mint atyától várhatván csak nyílt, és őszinte nyilatkozatokat, - ki kell mondanom,(...) nem vártam, (...) hogy gyermek, midőn szüleinek ir - levelében se magárúl, se szüleirúl, se testvéreirúl, se az éppen akkor hevenyében kapottakrúl nem tesz említést - az mégis csak hibátska,

(...) én még most sem tudom, ámbár az általvevők és adók jellemeirúl a kétkedésnek még csak morzsáját sem érzem, vallyon megkaptad-é azokat, miket én néked Pesten vettem és hagytam? talán ezt mégis jó lett volna érinteni, ha nem megköszönni; ebbe is fekszik valami - legaláb - - -

Aztán továbbá édes leányom! ládd én mind két levelemben meg emlékeztem férjedrúl, és - - de ezt hadjuk, mert tán tolakodásnak mondódhatnék - -

Mi utolsó elválásunkat illeti: hogy férjedet eltaszítottam, - ez ferde állítás és gondolat(...)

Irod továbbá, miként nem kínáltalak meg segedelemmel, - fiam! ez megbántás lett volna férjedre nézve, én legalább annak vettem volna ha házasodásom első heteiben sem tudtam volna legalább ha más ezt tette volna fel róllam, a nyomortól nőmet megmenteni, - és nyomorrul gondolkozni mindjárt elejénte!!!

(...)

De hadján mindezeket, (...) utallak azokra, miket mind néked, mind férjednek nyilatkoztattam 's a szerint számítsd a jövődöt - de mindenesetre óhajtanám, ha tisztába jönnél, és megkülönböztéd (...) - baráti, - és szüle és gyermeki kötelességek közötti különséget,

(...)

Üdvöt, és minden jót ez uj évben néked és férjednek – kívánja szerető

Atyádtok

Készítsetek riportot, vagy folytassatok messenger beszélgetést Szendrey Júliával és derítsétek ki, hogy mi befolyásolta a döntését, hogy hozzámegy Petőfihez, illetve milyen akadályokkal kellett megküzdenie. A riportban megszólalhat Szendrey Ignác, az apa és Júlia édesanyja, esetleg barátnője is. Használjátok az itt magadott szövegeket, mint forrást.

